

Бедна А.В.,

курсант 4 курсу ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: **Шармар О.М.,** доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Кримінально-правові наслідки евтаназії

Для розуміння природи і правових проблем евтаназії, під якою, як впливає з проведеного дослідження, розуміється умисне заподіяння смерті невиліковному хворому, здійснене на його прохання медичним працівником, а також іншою особою з мотивів співчуття до хворого і з метою позбавлення його від нестерпних фізичних страждань, надзвичайно важливе значення має кримінально-правова характеристика вбивства на прохання потерпілого.

Законодавство України не дозволяє евтаназію в будь-якому вигляді і за чиним Кримінальним кодексом вона прирівнюється до простого умисного вбивства (вбивства без пом'якшуючих та без обтяжуючих покарання обставин). З цим положенням цілком можна погодитись, але розглядати дане суспільно небезпечне діяння, як простий склад вбивства, на наш погляд, не можна. У системі суспільних відносин з приводу здійснення евтаназії можна виділити три категорії індивідуальних суб'єктів: невиліковно хвора особа (на наполегливе прохання якого застосовується евтаназія); медичний працівник, який застосовує евтаназію (спеціальний суб'єкт), й іншу особу, яка застосовує евтаназію (загальний суб'єкт).

В теорії кримінального права та в медицині *розрізняють* два види евтаназії: пасивну та активну. *Пасивна* виражається в тому, що припиняється надання направленої на продовження життя медичної допомоги, що прискорює на станн природної смерті. *Активна* евтаназія – полягає у введенні хворій людині будь-яких медичних або інших засобів чи вчиненні інших дій, які тягнуть за собою швидке й безболісне настання смерті. Така евтаназія може мати такі форми: 1) "вбивство з милосердя" – має місце в тих випадках, коли лікар, спостерігаючи страждання безнадійно хворої людини, не має можливості їх припинити і, наприклад, вводить їй велику дозу знеболюючого препарату, в результаті чого настає бажаний для хворого смертельний наслідок; 2) "самогубство за допомогою лікаря" – відбувається, коли лікар лише допомагає невиліковному хворому покінчити з життям; 3) власне активна евтаназія – може відбуватися і без допомоги лікаря. Пацієнт сам включає прилад, який приводить його до швидкої й безболісної смерті, інакше кажучи, сам накладає на себе руки.

З *об'єктивної сторони* евтаназія є: 1) діяння (дія або бездіяльність), спрямоване на припинення життя безнадійно

хворого; 2) злочинний наслідок (спричинення смерті); 3) причинний зв'язок між діянням (дією або бездіяльністю) та настанням смерті потерпілого, що означає, що смерть з внутрішньої закономірністю повинна витікати з дій (бездіяльності) винного, тобто бути необхідним, а не випадковим їх наслідком.

Суб'єктивна сторона дії (бездіяльності), що складають евтаназію, характеризується прямим умислом. Особа передбачає при цьому можливість чи неминучість (зазвичайне минучість) настання смерті безнадійно хворого і бажає її настання. В якості обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони даного складу злочинув іступає мотив співчуття. Мотивом такого вбивства має виступати співчуття до невиліковно хворому, тобто почуття жалості, співчуття, яке викликається нещастям іншої людини. Біль, втрата інтересу до життя і прагнення померти гідним чином – головні мотиви пацієнтів, які звертаються з проханням про евтаназію. Метою евтаназії є позбавлення хворого від болісних страждань за допомогою його умисного умертвіння. Мотив і мета виступають обов'язковими ознаками суб'єктивної сторони складу вбивства на прохання потерпілого і відповідно надають вирішальне значення на кваліфікацію вчиненого.

Таким чином, при створенні кримінально-правової норми про евтаназію, необхідно дати чітке визначення даного поняття і встановити певні кваліфікуючі ознаки в залежно стівіднаведених вище видів. Що стосується покарання за цей злочин, то максимальній омежі повинні відповідати покаранню за умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах. Потрібно також враховувати, що абсолютна недопустимість евтаназії в нашій країні не позбавляє думок, пов'язаних із стражданнями невиліковно хворих людей.